

Aansluitvoorwaarden Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) Landelijke Voorziening

Datum: 17 juni 2021

Versie: 1.0

Inleiding

Overheden sluiten aan op onderdelen van de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV) en de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB), om informatie te versturen en te ontvangen. Overheden sluiten met de hieronder genoemde lokale systemen aan op het DSO:

1. Plansysteem middels de STOP-standaard, op de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB), om omgevingswetbesluiten te publiceren en juridische regels bekend te maken in het Omgevingsloket;
2. Regelbeheersysteem middels de STTR standaard, op de Registratie toepasbare regels (RTR), om vragenbomen beschikbaar te maken in het Omgevingsloket;
3. Zaak- of vergunningensysteem middels de STAM standaard, op het onderdeel Aanvragen en melden, om vergunningaanvragen en meldingen te ontvangen uit het Omgevingsloket;
4. Zaak- of vergunningensysteem op de Samenwerkfunctionaliteit, middels de SWAPI, om met andere overheden en adviseurs te kunnen samenwerken bij de behandeling van vergunningaanvragen en meldingen.

Deze Aansluitvoorwaarden zijn van toepassing op de hiervoor geformuleerde systemen onder punt 2 tot en met 4.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) stelt deze aansluitvoorwaarden, als stelselverantwoordelijke voor het beheer van de landelijke voorziening, zoals bepaald in artikel 20.21, tweede lid, van de Omgevingswet. De aangeslotene neemt kennis van de aansluitvoorwaarden en voldoet aan deze voor c.q. bij gebruik maken van de landelijke voorziening.

Ad. 2. Registratie toepasbare regels:

Overheden vertalen hun juridische regels naar toepasbare regels voor het Omgevingsloket. Zo kunnen initiatiefnemers via vragenbomen checken of ze een vergunning nodig hebben en kunnen ze een aanvraag of melding indienen. Overheden maken en beheren toepasbare regels in hun eigen regelbeheersysteem. Ze sluiten het systeem aan op de Registratie toepasbare regels (RTR). Zo kunnen ze toepasbare regels registreren en beschikbaar stellen en actueel houden voor het Omgevingsloket.

Voor het onderdeel Aanvragen zijn overheden verplicht om toepasbare regels voor hun lokale indieningsvereisten aan te leveren. Voor de Vergunningcheck is dit niet verplicht. De informatie die in de RTR wordt geplaatst, moet voldoen aan wet- en regelgeving, zoals de Algemene

verordening gegevensbescherming (AVG) en het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid.

Ad. 3. Aanvragen en melden:

In het Omgevingsloket kan een initiatiefnemer een aanvraag indienen, een melding doen of gegevens en bescheiden verstrekken ter voldoening aan een andere informatieverplichting dan een melding. Het bericht wordt via de landelijke voorziening doorgeleid naar het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag kan het bericht vervolgens ophalen uit de landelijke voorziening en in zijn zaakstelsel of vergunningstelsel inladen. Het bevoegd gezag moet de gegevens na afronding van de behandeling zo snel mogelijk verwijderen uit de landelijke voorziening en deze bij de eigen organisatie archiveren.

Ad. 4. Samenwerkfunctionaliteit:

De landelijke voorziening van het DSO biedt een voorziening waarmee het digitaal samenwerken tussen overheden onderling en tussen overheden en adviseurs wordt ondersteund. Deze voorziening is uitsluitend bedoeld voor de noodzakelijke en tijdelijke informatie-uitwisseling bij het voorbereiden van een beslissing op een aanvraag of het beoordelen van een melding of gegevens en bescheiden ter voldoening aan een andere informatieverplichting dan een melding op grond van de Omgevingswet. De voorziening is niet bedoeld voor uitwisseling van informatie die betrekking heeft op samenwerking in het kader van andere beleidsterreinen en is niet bedoeld als archiefsysteem. De samenwerkingsfunctionaliteit mag daarnaast niet gebruikt worden ten behoeve van handhaving en toezicht.

De samenwerkfunctionaliteit maakt het mogelijk om gegevens te delen, documenten uit te wisselen en actievoorstellen uit te zetten. Elke digitale samenwerking kent een initiator die de afweging maakt of het noodzakelijk is om een samenwerking te starten. Dit is doorgaans een bevoegd gezag, een coördinerend bestuursorgaan of een behandeldienst (bijvoorbeeld een omgevingsdienst). De initiator is de beheerder van de samenwerking. De initiator kan deelnemers – zowel overheden als semi-overheden en niet-overheden - uitnodigen en verwijderen bij de samenwerking. De initiator kent de rechten en rollen toe en kan deze intrekken. Na initiëren van een samenwerking wordt een centraal samenwerkdossier aangemaakt, waarin elke deelnemer documenten kan plaatsen, waarbij altijd moet worden aangegeven of het document vertrouwelijk is. Na afronding dient de initiator de digitale samenwerking zo snel mogelijk te beëindigen door het samenwerkdossier te verwijderen uit de samenwerkfunctionaliteit en deze bij de eigen organisatie te archiveren.

Om de landelijke voorziening van het DSO op juiste wijze te kunnen gebruiken, in te zetten en veilig te houden, dient bij aansluiting en gebruikmaking van de landelijke voorziening door de aangeslotene voldaan te worden aan de volgende aansluitvoorwaarden.

Aansluitvoorwaarden

Deel I – Algemeen

1. De aangeslotene als bevoegd gezag verwijdert alle gegevens – waaronder persoonsgegevens – en bescheiden die via de landelijke voorziening naar hem zijn doorgeleid uit de landelijke voorziening, zodra deze niet langer noodzakelijk zijn voor de juiste en volledige behandeling van een aanvraag of beoordeling van een melding of gegevens en bescheiden ter voldoening aan een andere informatieverplichting dan een melding op grond van de Omgevingswet.

Toelichting: de maximale bewaartermijn is beperkt tot een jaar tenzij door het bevoegd gezag om verlenging wordt verzocht (zie artikel 14.7 Omgevingsbesluit). Om te voorkomen dat bestuursorganen die bevoegd gezag zijn de maximale termijn als richtlijn hanteren, wordt in deze voorwaarde de verplichting opgenomen om gegevens zo mogelijk eerder te verwijderen.

2. Indien en voor zover door de aangeslotene als bevoegd gezag gebruik wordt gemaakt van een derde voor het verwerken en afhandelen van een aanvraag, een melding of gegevens en bescheiden ter voldoening van een andere informatieverplichting dan een melding op grond van de Omgevingswet, dan wel voor het publiceren van documenten, zorgt het bevoegd gezag voor de juiste grondslag op basis waarvan de ingeschakelde derde bevoegd handelt.

Toelichting: Het bevoegd gezag zorgt bij het uitbesteden van werkzaamheden aan een derde (een andere (rechts-)persoon – bestuursrechtelijk of privaatrechtelijk) voor de juiste juridische grondslag waaruit de concrete handelingsbevoegdheid op basis van mandatering of machtiging aan betreffende derde eenduidig volgt.

3. De aangeslotene maakt op eenduidige wijze kenbaar en inzichtelijk aan de minister - dan wel de door de minister aangewezen beheerorganisatie - welke functionaris namens de aangeslotene fungeert als beheerder. Deze draagt zorg voor geldige persoonsgebonden authenticatiemiddelen (eHerkenning) en autorisaties voor de medewerkers die toegang hebben tot de landelijke voorziening.

Toelichting: de aangeslotene is verplicht een lokale beheerder aan te wijzen die fungeert als aanspreekpunt dan wel contactpersoon voor de beheerorganisatie. Deze is o.a. belast met de distributie van authenticaties en autorisaties binnen de eigen organisatie voor de toegang tot de landelijke voorziening. Authenticatie vindt plaats door middel van eHerkenning dan wel enige opvolger hiervan. Tevens is de lokale beheerder contactpunt voor de relevante informatie over het DSO binnen diens eigen organisatie en houdt deze een lijst bij van contactpersonen ten behoeve van specifieke onderwerpen zoals privacy en archivering.

4. De aangeslotene draagt zorg voor voldoende en adequate beveiliging van de ICT-voorzieningen die direct of indirect zijn verbonden aan de landelijke voorziening van het DSO en voldoet aan geformuleerde vereisten in de Baseline Informatievoorziening Overheid (zie ook BIO, Staatscourant 2019 -26526).

Toelichting: om de instandhouding, werking en beveiliging van de landelijke voorziening te garanderen, zijn te nemen maatregelen door aangeslotene vereist. De aangeslotene dient bekend te zijn met de inhoud van de BIO en dient te handelen overeenkomstig de daarin beschreven kaders. Deze voorwaarde is aanvullend op de technische aansluitvoorwaarden waaraan de aangeslotene dient te voldoen.

5. De aangeslotene die content invoert in de landelijke voorziening van het DSO is inhoudelijk verantwoordelijk voor deze content.

Toelichting: onder content wordt onder meer verstaan: annotaties, service-informatie, teksten, beeldmateriaal en toepasbare regels zoals vragenbomen. Waar dat van toepassing is, wordt de Schrijfwijzer door de aangeslotene gehanteerd. Hierbij wordt door de aangeslotene gehandeld overeenkomstig de daartoe opgestelde Schrijfwijzer. Deze verantwoordelijkheid omvat het voldoen aan de AVG, het Tijdelijk besluit digitale

toegankelijkheid overheid en andere verplichtingen volgend uit wet- en regelgeving of overeenkomsten.

6. De aangeslotene verleent medewerking aan verzoeken van of namens de minister met het oog op de waarborging van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de landelijke voorziening en volgt instructies van of namens de minister in dit kader op.

Toelichting: praktisch gezien is het gezamenlijk optrekken ingeval van het bestrijden van calamiteiten op het gebied van veiligheid gewenst: de medewerking van de aangeslotene kan vereist zijn om een maatregel te kunnen treffen zoals bedoeld in artikel 16.2 van de Omgevingsregeling. Het verzoek kan tevens afkomstig zijn van de door de minister aangewezen beheerorganisatie.

7. De aangeslotene krijgt van of namens de minister uiterlijk één week na binnenkomst van een verzoek als bedoeld in artikel 16.11 Omgevingsregeling dat verzoek doorgezet. De aangeslotene stuurt het verzoek binnen één week na ontvangst terug indien het verzoek niet door aangeslotene afgehandeld behoort te worden.

Toelichting: gebruikers van het Omgevingsloket kunnen via het Informatiepunt Leefomgeving een verzoek doen over de uitoefening van de aan hen toegekende rechten als bedoeld in de artikelen 15 tot en met 22 van de Algemene verordening gegevensbescherming. Dit verzoek wordt binnen 1 week doorgeleid naar het betreffende bevoegd gezag voor afhandeling. Deze handelt vervolgens het verzoek af binnen de gestelde termijnen van de Algemene verordening gegevensbescherming. Indien het bevoegd gezag niet de juiste geadresseerde voor het verzoek is, geeft het bevoegd gezag dit binnen één week door aan het Informatiepunt.

Deel II - Samenwerkfunctionaliteit

8. De aangeslotene als initiator van een samenwerking verwijderd alle gegevens – waaronder persoonsgegevens – en bescheiden uit de samenwerkfunctionaliteit, zodra deze niet langer noodzakelijk zijn voor de behandeling van een aanvraag of de beoordeling van een melding of gegevens en bescheiden ter voldoening aan een andere informatieverplichting dan een melding op grond van de Omgevingswet.

Toelichting: de maximale bewaartermijn is beperkt tot een jaar tenzij door de initiator van de samenwerking om verlenging wordt verzocht (zie artikel 14.7a lid 2 Omgevingsbesluit). Om te voorkomen dat bestuursorganen die een samenwerking initiëren de maximale termijn als richtlijn hanteren, wordt in deze voorwaarde de verplichting opgenomen om gegevens zo mogelijk eerder te verwijderen.

9. Het is niet toegestaan om: a. bijzondere categorieën van persoonsgegevens of persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, en b. informatie die is aangemerkt als staatsgeheim, te weten informatie aangemerkt boven het niveau van Departementaal Vertrouwelijk, als bedoeld in het Besluit Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst Bijzondere Informatie 2013, dan wel daarmee vergelijkbaar vertrouwelijke informatie bij andere overheden dan het Rijk, via de samenwerkfunctionaliteit uit te wisselen.

Toelichting: aangeslotene handelt conform de vereisten zoals opgenomen in het Besluit Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst Bijzondere Informatie 2013 (VIRBI 2013) en conform BIO – zie aansluitvoorwaarde 4 hiervoor. Op grond van artikel 14.2 van het Omgevingsbesluit mogen initiatiefnemers genoemde gegevens en informatie niet via de

landelijke voorziening aan het bevoegd gezag verstrekken. De aangeslotene mag deze gegevens en informatie ook niet zelf in de landelijke voorziening plaatsen.

10. De aangeslotene dient bij gebruikmaking van de samenwerkfunctionaliteit te voorkomen dat sprake is van verwerking van persoonsgegevens, dan wel dient overeenkomstig de vereisten voortvloeiend uit de AVG te handelen indien en voor zover sprake is van verwerking van persoonsgegevens.

Toelichting: de aangeslotene dient zich bewust te zijn van het vereiste van dataminimalisatie zoals voortvloeit uit de AVG en geen persoonsgegevens te delen zonder grondslag of noodzaak.

11. De aangeslotene draagt zorg voor het registreren van gebeurtenissen in het eigen systeem overeenkomstig het gestelde kader door de BIO (zie paragraaf 12.4.1 e.v.).

Toelichting: de handelingen binnen het VTH-systeem dienen bijvoorbeeld ook ingeval van incidenten in de samenwerkfunctionaliteit herleidbaar te zijn. Hanteren van een juist (audit-) logging-beleid bevordert dit.

12. De aangeslotene dient bij aansluiting en gebruikmaking van de samenwerkfunctionaliteit aantoonbaar te beschikken over een geautoriseerd systeem met PKI (Public Key Infrastructure) Overheid-certificaat met daar in een geldig OIN (Organisatie Identificatie Nummer) en ook voor het overige te voldoen aan de technische aansluitvoorwaarden.

Toelichting: ter voorkoming van mogelijk risico van bijvoorbeeld 'corrupte bestanden' in de landelijke voorziening, wordt hier specifiek aandacht voor gevraagd – in samenhang met aansluitvoorwaarde 6 wordt gezorgd voor risicobeperking.

13. De aangeslotene als initiator van een samenwerking bepaalt welke deelnemers aan de samenwerking toegang krijgen tot documenten en informatie, en verleent daartoe autorisatie onder meer ter waarborging van bestaande vertrouwelijkheid van documenten en (persoons)gegevens, een en ander met inachtneming van technische en organisatorische maatregelen voor het vereiste beveiligingsniveau zoals onder andere bedoeld in artikel 32 AVG.

Toelichting: de initiator van een samenwerking en de minister zijn gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken voor de persoonsgegevens in de samenwerkfunctionaliteit. In de context van die gezamenlijke verantwoordelijkheid is het aan de initiator van de samenwerking om zorgvuldig om te gaan met autorisaties en ervoor zorg te dragen dat deelnemers aan de samenwerking de vertrouwelijkheid van documenten en (persoons)gegevens in acht nemen.

14. De aangeslotene als initiator van een samenwerking beschikt over een aanspreekpunt dan wel contactpersoon en maakt deze schriftelijk bekend aan de door de minister aangewezen beheerorganisatie, ten behoeve van een juiste en adequate naleving van de volgende verplichtingen:
 - a. uitvoering geven aan de rechten van betrokkene zoals opgenomen in artikel 16.11 van de Omgevingsregeling;
 - b. verstrekken van informatie over een datalek in verband met de operationele werking van de landelijke voorziening, zoals opgenomen in artikel 16.12 van de Omgevingsregeling;

- c. verstrekken van informatie over een datalek als niet duidelijk is of dat verband houdt met de operationele werking of het gebruik van de landelijke voorziening, zoals opgenomen in artikel 16.14 van de Omgevingsregeling.

Toelichting: in de artikelen 16.10 tot en met 16.15 van de Omgevingsregeling is de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid van de minister en de initiator van een samenwerking nader uitgewerkt en bepaald wat ieders verantwoordelijkheden zijn voor de nakoming van de verplichtingen op grond van de AVG. Om de verplichtingen die de minister heeft goed uit te kunnen voeren heeft de minister een aanspreekpunt of contactpersoon van de initiator nodig.

- 15. De aangeslotene als initiator van een samenwerking legt aan de deelnemers van de samenwerking de verplichting op om haar te informeren over datalekken alsmede uitvoering te geven aan verzoeken en verplichtingen voortvloeiend uit de AVG.

Toelichting: in de artikelen 16.10 tot en met 16.15 van de Omgevingsregeling is de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid van de minister en de initiator van een samenwerking nader uitgewerkt en bepaald wat ieders verantwoordelijkheden zijn voor de nakoming van de verplichtingen op grond van de AVG. Voor zover de initiator van een samenwerking bij het nakomen van zijn verplichtingen informatie of medewerking nodig heeft van deelnemers aan een samenwerking, dient de initiator daar zelf zorg voor te dragen.